

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟΝ ΦΟΚΛΕΝΤ

3

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 15.3.2012

Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Τ./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./405

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αίτησης Κατάθεσης
Εγγράφων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Κυριάκο Βελόπουλο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 6371/699/6.3.2012 Ερώτηση και Αίτηση
Κατάθεσης Εγγράφων

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 6371/699/6.3.2012 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων του Βουλευτή κ. Κυριάκου Βελόπουλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Οι παράνομες ανασκαφές και οι κάθε είδους καταστροφές πολιτιστικών αγαθών, κατά την περίοδο 1941 – 1945, έχουν καταγραφεί σε ειδικό τόμο, με τον τίτλο «Ζημίες των αρχαιοτήτων εκ του πολέμου και των στρατών κατοχής» (συγγραφείς υπήρξαν οι διαπρεπείς αρχαιολόγοι Χ. Καρούζος, Μ. Καλλιγάς, Ι. Μηλιάδης, Γ. Ανδρουτσόπουλος και Ν. Ζαφειρόπουλος). Ο τόμος εξεδόθη το 1946 από το Υπουργείο Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, ενώ για τον σκοπό καταγραφής και επιστροφής τους μετέβησαν στην αλλοδαπή (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Ιταλία, Αυστρία), μεταπολεμικώς, πολλοί Έλληνες αρχαιολόγοι. Ο τόμος βρίσκεται στο αρχείο της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών (ΔΤΠΠΑ) του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και επισυνάπτεται φωτοαντίγραφο του.

Βασικό μειονέκτημα της συγκεκριμένης εκθέσεως είναι η παντελής έλλειψη φωτογραφιών, οι οποίες θα συνέβαλαν καθοριστικά στην ταύτιση των κλαπέντων αντικειμένων με ευρισκόμενα σε μουσεία της αλλοδαπής.

Πέραν αυτής της έκθεσης, έχουν αποτυπωθεί σε 24 ακόμη καταλόγους της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας αναλυτικά οι κλοπές από μουσεία και εκκλησίες, καθώς και οι παράνομες ανασκαφές σε όλους τους νομούς της χώρας. Αυτό το υλικό τεκμηρίωσης (όπως και ο επισυναπτόμενος στο παρόν τόμος) έχει αποδειχθεί κρίσιμο κατά την αναζήτηση των αρχαιοτήτων. Βρίσκεται στο Ιστορικό Αρχείο του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και λόγω της παλαιότητάς του και της κατάστασης διατήρησής του (δακτυλόγραφα κείμενα από τη δεκαετία του 1940) δεν είναι δυνατόν να αναπαραχθεί

Επιπλέον, στο αρχείο της ΔΤΠΠΑ υπάρχουν δύο εγκύκλιοι της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (του 1984 και 1993) με τις οποίες ζητούνταν στοιχεία:

Α) για το ποια αρχαία λείπουν από τις αρχαιολογικές αποθήκες, μουσεία και συλλογές της πατρίδος μας και

Β) ποια από τα φερόμενα ως κλαπέντα έχουν επαναπατριστεί.

ΤΙΑΡΕΛΗΦΘΗ

20-3-12

Από τις απαντήσεις των Εφορειών Αρχαιοτήτων συνάγονται τα παρακάτω:

Σε κάποιες περιπτώσεις (πχ Γ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, ΚΓ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων) δεν υπήρξε δυνατή η επαλήθευση του αριθμού των κλαπείσων αρχαιοτήτων, καθώς οι τελευταίες δεν είχαν καν καταγραφεί και δεν υπήρχαν κατάλογοι – ευρετήρια.

Στις ΙΣΤ΄, ΚΑ΄, ΣΤ΄, ΙΖ΄ και ΙΗ΄ ΕΠΚΑ κάποια από τα αναφερόμενα κλαπέντα αρχαία επεστράφησαν και κάποια όχι. Από τις επιστροφές καταγράφουμε ενδεικτικά: Μαρμάρινο γυναικείο άγαλμα κλαπέν από το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, επιγραφές από την Αμφίπολη, το άγαλμα της Φιλίππης, μία λακωνική κύλικα και τρία κιβώτια με αρχαία από τη Σάμο (Μουσείο Βαθέος), χάλκινος τράγος (μουσείο Θέρμου Αιτωλοακαρνανίας), ανάγλυφο με παράσταση θράκα ιππέα (Έδεσσα), μαρμάρινη κεφαλή θεραπαινίδος από επιτύμβιο μνημείο (Παιανία).

Επειδή δεν είχε εκδοθεί εγκύκλιος, αφορώσα στα βυζαντινά – μεταβυζαντινά μνημεία, η ΔΤΠΠΑ προχώρησε στην έκδοσή της (με αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑΠΚ/ ΔΤΠΠΑ/44941/ 910/ 9.5.2011). Από τις απαντήσεις των Εφορειών Βυζαντινών Αρχαιοτήτων συνεκροτήθη κατάλογος των κλαπέντων κινητών και των βανδαλισμένων ακινήτων μνημείων. Αναφέρονται ενδεικτικά οι πυρπολήσεις μοναστηριών στο ν. Ιωαννίνων (Μολυβδοσκεπάστου, Κοίμησης Γρεβενιτίου, Αγίου Δημητρίου Γρεβενιτίου, Θεοτόκου Ασπραγγέλλων, Αγίου Νικολάου Τριστένου, Γεννήσεως Θεοτόκου Τριστένου, Αγίου Αθανασίου Τρειστένου, Αγίου Αθανασίου Καστανώνα, Προφήτη Ηλία Δόλιανης, Κοίμησης Θεοτόκου Ανθρακίτη), στο ν. Τρικάλων (μοναστικό συγκρότημα Μετεώρων, ο Ι. Ν. Αγίων Θεοδώρων, Ι.Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Γκούρας, Ι. Ν. Τιμίου Σταυρού Δολιανών, Παναγιά Λιμποχόβου) και στο ν. Αιτωλοακαρνανίας (Κάστρο Βόνιτσας, Κοίμησης Θεοτόκου Ακαρνανίας, Γενέσιο Θεοτόκου Ρέθα Βάλτου, Εισόδια Θεοτόκου Μυρτιάς Θέρμου, Παντοκράτορας Αγγελοκάστρου, Γενέσιο Θεοτόκου Κατερινούς, Άγιος Συμεών Μεσολογγίου). Η πλειονότητα των προαναφερθέντων μνημείων αποκαταστάθηκαν μεταπολεμικώς.

Επιπροσθέτως, αφαιρέθηκαν εικόνες, χειρόγραφα και εκκλησιαστικά κειμήλια από διάφορες Μονές και ιερούς ναούς (Μονή Ταξιαρχών Γκούρας, Δήμος Κόνιτσας, Μονή Βέλλας, Καλπάκι, Ι.Μ. Ρουσάνου).

Τα προαναφερθέντα έγγραφα βρίσκονται στο αρχείο της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών και είναι προσιτά τόσο στα μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου όσο και στους Έλληνες πολίτες.

Τέλος, τόσο το θέμα της προστασίας των αρχαιοτήτων κατά τη διάρκεια του πολέμου και της κατοχής, όσο και οι λεηλασίες που διενήργησαν οι 3 κατοχικές δυνάμεις (Γερμανία, Ιταλία, Βουλγαρία), έχουν γίνει αντικείμενο επιστημονικών μελετών από αρχαιολόγους και ιστορικούς. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Α) Τη μελέτη του Βασιλείου Πετράκου «Τα αρχαία της Ελλάδος κατά τον πόλεμο 1940-1944» (Βιβλιοθήκη της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας, αρ. 144, 1994), η οποία αποτελεί μια συνοπτική εξιστόρηση της θέσης των αρχαιοτήτων και των ελλήνων αρχαιολόγων στον πόλεμο και την κατοχή, με πλούσια εικονογράφηση και εξαιρετικά ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με την προετοιμασία της αρχαιολογικής για τον πόλεμο, με τη συμπεριφορά των συμμάχων, με τη στάση του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, των γερμανών και ιταλών αρχαιολόγων κατά την κατοχή, με τη δράση της λεγόμενης «Υπηρεσίας για την Προστασία της Τέχνης» των γερμανικών δυνάμεων κλπ

Β) Τις μελέτες και δημοσιεύσεις του Χάγκεν Φλάισερ για το συνολικό θέμα των αποζημιώσεων και επιστροφών που δικαιούται η Ελλάδα από τη Γερμανία.

Γ) Δημοσιεύσεις στον ημερήσιο τύπο της Φωτεινής Τομαή τεκμηρίων του Ιστορικού Αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών που σχετίζονται με το θέμα (ενδεικτικά αναφέρουμε το άρθρο «Κατοχική Λεηλασία» στις Νέες Εποχές του Βήματος, 27.10.1996)

Αυτές οι επιστημονικές εργασίες, μεταξύ πολλών άλλων, συνιστούν ένα σημαντικό σώμα τεκμηρίωσης για την περίοδο (σχετικά με την τύχη των αρχαιοτήτων), το οποίο

επικουρεί την Υπηρεσία στη διεκδίκηση της επιστροφής των μνημείων και το οποίο είναι απολύτως προσβάσιμο στο ευρύ κοινό. Ως εκ τούτου, παρέλκει η αναπαραγωγή του για τον κο Βουλευτή.

Τέλος, θέλουμε να σημειώσουμε ότι όλες οι διεκδικήσεις του ΥΠΠΟΤ για επιστροφή αρχαιοτήτων γίνονται με τη συνεργασία του Υπουργείου Εξωτερικών, αλλά και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (στην περίπτωση των εκτός πολεμικής περιόδου κλοπών ή λαθρανασκαφών), και τελεσφορούν όταν η τεκμηρίωση και οι διπλωματικές διεργασίες γίνονται με τον ορθό επιστημονικά τρόπο, αλλά και τον ενδεδειγμένο πολιτικά συντονισμό με τις υπηρεσίες των κρατών που αποδέχονται τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που διέπει το ζήτημα.

Συνημμένη: Η αιτούμενη έκθεση

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠ.ΠΟ.Τ.
3. ΓΔΑΠΚ
4. ΔΤΠΠΑ
5. ΔΙΠΚΑ
6. ΔΜΕΕΠ
7. ΔΕΑΜ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΟΝ ΦΟΚΛΕΝΤ

3

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 15.3.2012

Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Τ./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./405

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αίτησης Κατάθεσης
Εγγράφων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Κυριάκο Βελόπουλο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 6371/699/6.3.2012 Ερώτηση και Αίτηση
Κατάθεσης Εγγράφων

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 6371/699/6.3.2012 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων του Βουλευτή κ. Κυριάκου Βελόπουλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Οι παράνομες ανασκαφές και οι κάθε είδους καταστροφές πολιτιστικών αγαθών, κατά την περίοδο 1941 – 1945, έχουν καταγραφεί σε ειδικό τόμο, με τον τίτλο «Ζημίες των αρχαιοτήτων εκ του πολέμου και των στρατών κατοχής» (συγγραφείς υπήρξαν οι διαπρεπείς αρχαιολόγοι Χ. Καρούζος, Μ. Καλλιγάς, Ι. Μηλιάδης, Γ. Ανδρουτσόπουλος και Ν. Ζαφειρόπουλος). Ο τόμος εξεδόθη το 1946 από το Υπουργείο Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, ενώ για τον σκοπό καταγραφής και επιστροφής τους μετέβησαν στην αλλοδαπή (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Ιταλία, Αυστρία), μεταπολεμικώς, πολλοί Έλληνες αρχαιολόγοι. Ο τόμος βρίσκεται στο αρχείο της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών (ΔΤΠΠΑ) του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και επισυνάπτεται φωτοαντίγραφο του.

Βασικό μειονέκτημα της συγκεκριμένης εκθέσεως είναι η παντελής έλλειψη φωτογραφιών, οι οποίες θα συνέβαλαν καθοριστικά στην ταύτιση των κλαπέντων αντικειμένων με ευρισκόμενα σε μουσεία της αλλοδαπής.

Πέραν αυτής της έκθεσης, έχουν αποτυπωθεί σε 24 ακόμη καταλόγους της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας αναλυτικά οι κλοπές από μουσεία και εκκλησίες, καθώς και οι παράνομες ανασκαφές σε όλους τους νομούς της χώρας. Αυτό το υλικό τεκμηρίωσης (όπως και ο επισυναπτόμενος στο παρόν τόμος) έχει αποδειχθεί κρίσιμο κατά την αναζήτηση των αρχαιοτήτων. Βρίσκεται στο Ιστορικό Αρχείο του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και λόγω της παλαιότητάς του και της κατάστασης διατήρησής του (δακτυλόγραφα κείμενα από τη δεκαετία του 1940) δεν είναι δυνατόν να αναπαραχθεί

Επιπλέον, στο αρχείο της ΔΤΠΠΑ υπάρχουν δύο εγκύκλιοι της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (του 1984 και 1993) με τις οποίες ζητούνταν στοιχεία:

Α) για το ποια αρχαία λείπουν από τις αρχαιολογικές αποθήκες, μουσεία και συλλογές της πατρίδος μας και

Β) ποια από τα φερόμενα ως κλαπέντα έχουν επαναπατριστεί.

ΤΙΑΡΕΛΗΦΘΗ

20-3-12

Από τις απαντήσεις των Εφορειών Αρχαιοτήτων συνάγονται τα παρακάτω:

Σε κάποιες περιπτώσεις (πχ Γ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, ΚΓ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων) δεν υπήρξε δυνατή η επαλήθευση του αριθμού των κλαπείσων αρχαιοτήτων, καθώς οι τελευταίες δεν είχαν καν καταγραφεί και δεν υπήρχαν κατάλογοι – ευρετήρια.

Στις ΙΣΤ΄, ΚΑ΄, ΣΤ΄, ΙΖ΄ και ΙΗ΄ ΕΠΚΑ κάποια από τα αναφερόμενα κλαπέντα αρχαία επεστράφησαν και κάποια όχι. Από τις επιστροφές καταγράφουμε ενδεικτικά: Μαρμάρινο γυναικείο άγαλμα κλαπέν από το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, επιγραφές από την Αμφίπολη, το άγαλμα της Φιλίππης, μία λακωνική κύλικα και τρία κιβώτια με αρχαία από τη Σάμο (Μουσείο Βαθέος), χάλκινος τράγος (μουσείο Θέρμου Αιτωλοακαρνανίας), ανάγλυφο με παράσταση θράκα ιππέα (Έδεσσα), μαρμάρινη κεφαλή θεραπαινίδος από επιτύμβιο μνημείο (Παιανία).

Επειδή δεν είχε εκδοθεί εγκύκλιος, αφορώσα στα βυζαντινά – μεταβυζαντινά μνημεία, η ΔΤΠΠΑ προχώρησε στην έκδοσή της (με αριθμ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ ΓΔΑΠΚ/ ΔΤΠΠΑ/44941/ 910/ 9.5.2011). Από τις απαντήσεις των Εφορειών Βυζαντινών Αρχαιοτήτων συνεκροτήθη κατάλογος των κλαπέντων κινητών και των βανδαλισμένων ακινήτων μνημείων. Αναφέρονται ενδεικτικά οι πυρπολήσεις μοναστηριών στο ν. Ιωαννίνων (Μολυβδοσκεπάστου, Κοίμησης Γρεβενιτίου, Αγίου Δημητρίου Γρεβενιτίου, Θεοτόκου Ασπραγγέλλων, Αγίου Νικολάου Τριστένου, Γεννήσεως Θεοτόκου Τριστένου, Αγίου Αθανασίου Τρειστένου, Αγίου Αθανασίου Καστανώνα, Προφήτη Ηλία Δόλιανης, Κοίμησης Θεοτόκου Ανθρακίτη), στο ν. Τρικάλων (μοναστικό συγκρότημα Μετεώρων, ο Ι. Ν. Αγίων Θεοδώρων, Ι.Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Γκούρας, Ι. Ν. Τιμίου Σταυρού Δολιανών, Παναγιά Λιμποχόβου) και στο ν. Αιτωλοακαρνανίας (Κάστρο Βόνιτσας, Κοίμησης Θεοτόκου Ακαρνανίας, Γενέσιο Θεοτόκου Ρέθα Βάλτου, Εισόδια Θεοτόκου Μυρτιάς Θέρμου, Παντοκράτορας Αγγελοκάστρου, Γενέσιο Θεοτόκου Κατερινούς, Άγιος Συμεών Μεσολογγίου). Η πλειονότητα των προαναφερθέντων μνημείων αποκαταστάθηκαν μεταπολεμικώς.

Επιπροσθέτως, αφαιρέθηκαν εικόνες, χειρόγραφα και εκκλησιαστικά κειμήλια από διάφορες Μονές και ιερούς ναούς (Μονή Ταξιαρχών Γκούρας, Δήμος Κόνιτσας, Μονή Βέλλας, Καλπάκι, Ι.Μ. Ρουσάνου).

Τα προαναφερθέντα έγγραφα βρίσκονται στο αρχείο της Διεύθυνσης Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών και είναι προσιτά τόσο στα μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου όσο και στους Έλληνες πολίτες.

Τέλος, τόσο το θέμα της προστασίας των αρχαιοτήτων κατά τη διάρκεια του πολέμου και της κατοχής, όσο και οι λεηλασίες που διενήργησαν οι 3 κατοχικές δυνάμεις (Γερμανία, Ιταλία, Βουλγαρία), έχουν γίνει αντικείμενο επιστημονικών μελετών από αρχαιολόγους και ιστορικούς. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Α) Τη μελέτη του Βασιλείου Πετράκου «Τα αρχαία της Ελλάδος κατά τον πόλεμο 1940-1944» (Βιβλιοθήκη της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας, αρ. 144, 1994), η οποία αποτελεί μια συνοπτική εξιστόρηση της θέσης των αρχαιοτήτων και των ελλήνων αρχαιολόγων στον πόλεμο και την κατοχή, με πλούσια εικονογράφηση και εξαιρετικά ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με την προετοιμασία της αρχαιολογικής για τον πόλεμο, με τη συμπεριφορά των συμμάχων, με τη στάση του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου, των γερμανών και ιταλών αρχαιολόγων κατά την κατοχή, με τη δράση της λεγόμενης «Υπηρεσίας για την Προστασία της Τέχνης» των γερμανικών δυνάμεων κλπ

Β) Τις μελέτες και δημοσιεύσεις του Χάγκεν Φλάισερ για το συνολικό θέμα των αποζημιώσεων και επιστροφών που δικαιούται η Ελλάδα από τη Γερμανία.

Γ) Δημοσιεύσεις στον ημερήσιο τύπο της Φωτεινής Τομαή τεκμηρίων του Ιστορικού Αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών που σχετίζονται με το θέμα (ενδεικτικά αναφέρουμε το άρθρο «Κατοχική Λεηλασία» στις Νέες Εποχές του Βήματος, 27.10.1996)

Αυτές οι επιστημονικές εργασίες, μεταξύ πολλών άλλων, συνιστούν ένα σημαντικό σώμα τεκμηρίωσης για την περίοδο (σχετικά με την τύχη των αρχαιοτήτων), το οποίο

επικουρεί την Υπηρεσία στη διεκδίκηση της επιστροφής των μνημείων και το οποίο είναι απολύτως προσβάσιμο στο ευρύ κοινό. Ως εκ τούτου, παρέλκει η αναπαραγωγή του για τον κο Βουλευτή.

Τέλος, θέλουμε να σημειώσουμε ότι όλες οι διεκδικήσεις του ΥΠΠΟΤ για επιστροφή αρχαιοτήτων γίνονται με τη συνεργασία του Υπουργείου Εξωτερικών, αλλά και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (στην περίπτωση των εκτός πολεμικής περιόδου κλοπών ή λαθρανασκαφών), και τελεσφορούν όταν η τεκμηρίωση και οι διπλωματικές διεργασίες γίνονται με τον ορθό επιστημονικά τρόπο, αλλά και τον ενδεδειγμένο πολιτικά συντονισμό με τις υπηρεσίες των κρατών που αποδέχονται τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που διέπει το ζήτημα.

Συνημμένη: Η αιτούμενη έκθεση

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠ.ΠΟ.Τ.
3. ΓΔΑΠΚ
4. ΔΤΠΠΑ
5. ΔΙΠΚΑ
6. ΔΜΕΕΠ
7. ΔΕΑΜ

